

Excelsior: 125 jaar het muzikale hart van Andijk “De geschiedenis”

De oprichting

“1 oktober, den moet het beure”, zo zal het ongeveer gezegd zijn toen de oprichters van Excelsior voor de zoveelste keer bij elkaar kwamen. Maar hoe men precies is begonnen, wordt niet vermeld. Hoogstwaarschijnlijk heeft er zich in de loop der jaren voorafgaande aan 1 oktober een groepje gevormd wat uiteindelijk uitmondde in een officiële vereniging die zich op 1 oktober 1893 liet inschrijven bij de notaris.

Feitelijke gegevens over hoe het allemaal begon ontbreken in het archief van de vereniging. De eerste notulen dateren van 2 oktober 1894 en beslaat 1 kantje in een mooi handschrift. Daarvoor wordt Excelsior alleen in de notulen genoemd van het Andijker Mannenkoor van 1893. En de Enkhuizer Courant van zondag 12 maart 1893. De courant melde destijds: ‘de voor slechts enkele maanden opgerichte Muziekvereniging “Excelsior” gaf in ‘t lokaal van den heer V. Visser eene openbare repetitie’.

De repetitieruimte werd gevonden in de school op het Buurtje, dat toen al antiek werd genoemd. Men moest het nog met olielamplicht doen en er waren niet genoeg stoelen om op te zitten. Subsidies waren er toen nog niet. Hierdoor moest iedereen zelf zijn eigen instrument aanschaffen. Gelukkig was notaris J. van Bommel genegen om een lening aan de leden te geven voor de aankoop van een instrument. Als dirigent (toen nog directeur genoemd) werd aangetrokken dhr. C. Kooyman. Voor een jaarsalaris van 25 gulden. De beginperiode moet voor hem zeer zwaar zijn geweest want hij, als ook de muzikanten, hadden vrijwel geen muzikaal onderwijs genoten. Veel blazers konden dan ook geen muziek lezen en waren dus geheel op hun gehoor aangewezen.

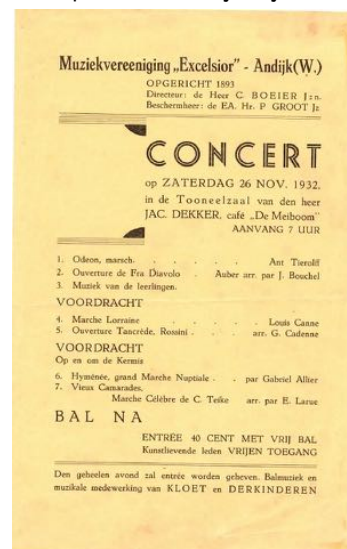
1918 – feesttent jubileum 25 jaar

In het begin werd niet alle weken gerepeteerd en vaak werd de repetitie ook gebruikt om even een korte ledenvergadering te houden. Dan werden er vragen behandeld als ‘zelle we are week maar d'r effies een marsie loupe op oost’ en dan ging iedereen in zijn netste pak en met pet of hoed naar de afgesproken plek om te blazen. Op zo'n vergadering werden ook leden aangenomen of ontslagen. Het ging er in de vergadering wel eens hard toe. Excelsior moest niet alleen leren blazen maar ook leren vergaderen...

Optredens

De eerste uitvoering van de nieuwe vereniging vond plaats op 1 december 1895 bij J. Singer in de Krimper en bij H. Kollis.

Uit archiefstukken blijkt dat Excelsior bij onderhandelingen over optredens zijn tijd ver vooruitliep. Om het orkest in huis te halen moesten organisaties niet alleen een gage betalen maar ook tegemoet komen aan de wensen van de muzikanten. De *hospitality rider* met voorzieningen waarvoor bij een optreden gezorgd

moest worden, vermelden een broodje en een 'gelagje' voor de leden. Een uitvoering in die dagen bestond nooit alleen uit fanfaremuziek. Soms deed de toneel- of zangvereniging een stukje maar soms deed de fanfare dit ook zelf.

Uitvoering waren samen met de kermissen toch wel het uitstapje waarover gepraat werd. Het geld wat met de uitvoeringen verdiend werd was dan ook een welkome aanvulling op de kas.

Er werd niet alleen gerepeteerd voor uitvoeringen maar ook werd meegedaan aan optochten of men organiseerde zelf een mars.

orkest in 1953

Er werd uitgekeken naar contact met andere verenigingen en na 10 jaar werd de West-Friese Muziekbond opgericht en ging men ook naar concoursen o.a. naar Balk in Friesland. Een hele onderneming, de Afsluitdijk bestond nog niet dus men moest met de boot.

Tijdens de Eerste Wereldoorlog en de crisisjaren trekken de zalen toch nog vol, ondanks dat er bij het korps hierdoor mensen ontbreken. Blijkbaar zoeken mensen troost bij elkaar in moeilijke tijden. Zelfs tijdens de Tweede Wereldoorlog vinden er nog af en toe optredens plaats.

Repetitieruimte

Na te zijn begonnen in een oude school aan het Buurtje heeft Excelsior jarenlang in de

school aan de Molenweg gerepeteerd. Hierna is men verhuisd naar de Hoekweg in een lokaal voorzien van centrale verwarming, elektrisch licht en ventilatie. In 1935 wordt er gewisseld van repetitieruimte en men gaat naar de zaal van Minnes ('t Centrum).

Op 17 maart 1951 wordt het nieuwe verenigingsgebouw 'Cultura' geopend. Er komt een einde aan het repeteren in schoollokalen en de uitvoeringen in diverse cafés. Vanaf nu is dit de thuisbasis en vindt vrijwel alles hier plaats.

Uniform

Vanaf ongeveer 1900 wordt een ieder geacht voortaan in de witte uniformbroek ten uitvoering te gaan met een witte pet. Tegen 1940 gebruikte men alleen nog maar de witte petten met de insignes erop. De witte broeken werden allang niet meer gedragen.

Na de oorlog werden de eerste donkerblauwe uniformen aangeschaft.

Excelsior 100 jaar

In 1990 werd er met collega vereniging Sursum Corda gezamenlijk nieuwe uniformen aangeschaft. Zwarte broek met rode jas. Wanneer er met officiële gelegenheden samen gespeeld moest worden, kwam men als één geheel naar voren (denk hierbij aan Koninginnedag/ Koningsdag, Dodenherdenking en intocht Sinterklaas).

Voor het 115 jarig bestaan van de vereniging zijn hier ook vestjes aan toegevoegd.

Op dit moment wordt het uniform bijna niet meer gedragen. Er wordt nu opgetreden in een zwart overhemd en zwarte broek/rok, afgewisseld met een kleuraccent.

2018

Leden en leerlingen

Net na de oprichting waren er aspirant-leden. Dit waren wat we nu de leerlingen noemen. Zij kregen les van de 'betere' muzikanten uit het orkest. Vanaf ongeveer 1935 tot 1957 heeft Jb. Mos les gegeven aan leerlingen. Hierna heeft de muzikschool dit overgenomen. Sinds enkele jaren verzorgt Excelsior ook muziekonderwijs op de Bangertschool en de Piramide. Zo proberen we om leerlingen te interesseren in muziek en ze op de Bugel de eerste beginselen aan te leren. Na de muziekles op school komen ze naar Cultura om samen muziek te maken in het jeugdorkest 'De Decibels'.

Overige activiteiten

Excelsior is al een tijdje niet meer op concours geweest. Behalve het opluisteren van lokale festiviteiten zoekt het orkest de muzikale uitdaging in bijzondere concerten. Het 'Circusconcert' met medewerking van Ome Willem, het dansconcert 'Let's Dance' met ballroomdansers, de Dinnershows 'Muziek Smaakt' en de 'Avond van de Filmmuziek'

zijn daar een voorbeeld van met uitverkochte zalen. Ook deelname aan festivals zoals de Rasteder Musiktage (Duitsland) en het West-Friesland Muziek Festival, de solistenmiddagen 'Laat's wat

van je horen' en een studieweekend (Bandcamp) behoren tot de activiteiten. Ook de jaarlijkse seizoensafsluiting op het plein voor de Buurtjeskerk (restaurant het Kerkje) hoort tot een vaste activiteit. Dit jaar hebben wij dit voor het eerst samen met Sursum Corda in tweevoud gegeven. Eerst bij het Dorpshuis het Centrum (helaas binnen i.v.m. de weersomstandigheden) en een week daarna in het zonnetje bij de Buurtjeskerk.

Excelsior samen met Sursum Corda 2018

Oud papier

De kurk van het korps is plunje en papier. Zo rond 1960 is Excelsior begonnen met de inzameling van vodden. Dit werd door de week verzameld met een bakfiets en op gezette tijden naar een vaste opslagplaats gebracht. Deze opslagplaatsen waren bij enkele leden thuis. Een vrachtauto haalde het hier weer op. In het eerste jaar wordt er 3x

opgehaald. In 1962 wordt er ook oud papier bij opgehaald. Dit levert in het eerste jaar al een mooi extraatje op voor de verenigingskas. Vanaf het begin worden de vodden en papier direct verkocht aan Roele de Vries in Wognum. Met vodden ophalen is Excelsior al een tijd gestopt. Het oud papier is inmiddels om de week en wordt samen gedaan met Sursum Corda. Deze vorm van inkomsten is voor Excelsior heel belangrijk en inmiddels dus niet meer weg te denken als inkomstenbron.

125 jaar Excelsior

En dan is het nu al zover dat Muziekvereniging Excelsior op de helft van het jubileumjaar zit.

Op 6 januari dit jaar is gestart met het Openingsconcert "Happy New Year" Met bekende nummers werd het publiek meegenomen naar de swingende jaren '20. Vlot aan elkaar gepraat door dirigent Nick Hoogland kreeg het publiek een kijkje hoe de beginjaren van Excelsior er uit gezien zouden hebben. Flitsende solo's van trompettisten, saxofoons en slagwerk, zang van de voorzitter. Halverwege werd het hele publiek getrakteerd op een glaasje bubbels om samen met het orkest te toosten op een mooi jaar onder een gouden confettiregen.

Een Nieuwjaarsconcert is geen Nieuwjaarsconcert zonder de Radetzki-mars en daar werd dan ook het concert mee afgesloten.

Na afloop werd er met livemuziek nog lang gezellig nagezeten.

Vervolgens was het tijd voor een reünie op 14 april. Hiervoor werden oud-leden uitgenodigd om mee te spelen in het orkest. Een verrassend groot aantal heeft hier gehoor aan gegeven ondanks dat sommigen lang niet meer een instrument hadden aangeraakt. Een hele uitdaging voor hen, het orkest en niet te vergeten de dirigent.

Het mondde uit in een geslaagd 'Reünieconcert' waar men samen mooie muziek heeft gemaakt. Ook de jongste leden van Excelsior hebben van zich laten horen in een leuk optreden. Na afloop van het concert was er ruim de tijd om foto's de bekijken en met andere (oud)leden herinneringen op te halen.

Aan de jeugd is natuurlijk ook gedacht. Op zondag 10 juni zijn er 2 'Vertelconcerten' gegeven over Peter en de Wolf van Prokofjev voor kinderen van groep 1 t/m 5. Hoewel het warm was waren de kinderen helemaal in de ban van het verhaal. Ze werden hierin meegenomen door verteller Roland van Schaick. Hij wist de aandacht van de kinderen te pakken door het verhaal zeer beeldend te vertellen. Dit mede door het mooie decor waardoor sommige kinderen dachten dat ze in de jungle waren beland. De personen van het muzikale sprookje werden vertolkt door alle instrumenten van het orkest. De kinderen luisterden geboeid. Voor sommigen werd het wel heel spannend met de grote wolf en werd de veilige schoot van mama gezocht. Maar zoals altijd in een sprookje was de afloop goed. Na een klein uurtje ging iedereen voldaan met een ijsje weer naar huis.

Tot slot is het orkest nu in volle voorbereiding voor het grote Jubileumconcert 125 jaar Excelsior! in sporthal De Klamp op zaterdag 6 oktober a.s. Een heuse gala-avond met medewerking van zangeres Leona Philippo. Kaarten zijn hiervoor nu al verkrijgbaar via de website: www.excelsior-andijk.nl.

KORTOM: EXCELSIOR IS NOG STEEDS EEN SPRINGLEVENDE VERENIGING!

EXCELSIOR

ANDIJK

*Naar muziek luisteren is mooi
Samen muziek maken is mooier*